

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Juan Barandiaran Unanue

*Ordizia,
Gipuzkoa (1949)*

Aurkibidea

Biografia

Itsasondoko Urkia auzoko Urki Goen Azpi baserrian jaio zen 1949an. Aita Urkiakoa eta ama Bidaniko Santa Marina auzoko Aldaola baserrikoak zituen. Eskolan Urkian eta Lazkaoko fraideetan ibili zen. 15 urterekin igeltsero lanetan hasi zen Ordizian. Gurasoek taberna zuten Ordizian eta bertan laguntzen aritu zen. 16 urterekin Gaztañaga galdarategira joan zen lanera. 21 urterekin soldadutzara joan zen Madrilera. Azkenengo urteetan Irizar lantegian aritu zen lanean.

Zintak

ORD-031

- **Proiektua:** Ordiziako ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Otegi, Aitziber
- **Data:** 2008-10-30
- **Iraupena:** 61 min
- **Euskarria:** MiniDV
- **Kodifikatzailea:** Otegi, Aitziber
- **Transkribatzailea(k):** Elexpuru, Juan Martin - Etxeberria, Eider

ORD-032

- **Proiektua:** Ordiziako ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Otegi, Aitziber
- **Data:** 2008-10-30
- **Iraupena:** 28 min
- **Euskarria:** MiniDV
- **Kodifikatzailea:** Etxeberria, Eider
- **Transkribatzailea(k):** Etxeberria, Eider

Pasarteak

1. 10 urtera arte Urkia auzoko eskolan

- **Erref:** ORD-031/002
- **Iraupena:** 0:02:14. **Hasi:** 00:01:00. **Bukatu:** 00:03:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak

Laburpena:

Urkiako eskola nazionalean ikasi zuen, irakasleak erdaldunak eta kanpotarrak

zituen. Biderik ez zegoen eta oinez edo zaldiz joaten ziren irakasleak. Adin ezberdinetakoek batera ikasten zuten. 10 urtera arte ibili zen Urkian eta gero Lazkaoko fraideetara joan zen urtebeterako ikastera.

Transkripzioa

-Eta eskolara zer juten ziñen, haruntza?
-Auzon bertan eukitzen gendun guk eskola.
-Urkian bertan?
-Urkian bertan, bai.
-Zer zan, apaizetxea edo holakon bat o?
-Ez, ez, ez, eskola nazionala zan. Han eskolan guk euki genduzen maestrak bat Donostikoa, besta bat Valladolizkoa eta besta bat euki gendun Naparron Espinalekoa. Osea ke, Donostikoa, euskeraz hola zakiña Donostikoa, baiño jolin, Valladolizkoak harek, etorrita, horrea Urkira igo zan eta harutza ez zeon ez karreteraik eta ezer. Hoik igotzen zien oiñez o zaldi gaiñen edo hola.
-Orduan eskola erderaz emango zenduen?
-Bai, bai, bai, dena erderaz.
-Zer ziñeten, neskak eta mutillek, danok alkarrekin?
-Bai, danok batera.
-Edade berdinekoak ala nahastuta?
-Ez, ez. Egongo zien hiru-lau urten diferentzikok egongo zien. Porke ni han ibilli nintzen hamar urte arte. Hamar urte arte, eta gero hamar urtekin Donostiko maestra horrek esan zin: "Jolin, zuk estudiatzeko balio dezu", eta hau ta bestea ta esan zin. Baiño han hamaika senidekin ezin gendun, guk ez zeon diruik iñoa ataratzeko. Ta bueno guk ze ta. Jun nitzen Lazkaoko frailletara jun nitzen.
-Hamaika urtekin?
-Bai. Ta han egon nitzen ba urtebete. Urtebete egon nitzen eta han ez nun ikusten, aurrerabideik ez zien ematen porke nik urtebete ein nunen nik pentsatzen nun ba batxillerra, ordun batxillerra eitten ari giñen eta zer, gu baiño gaztegor bialdu zittuen Donostiara batxillerra zeratzera, eta guri ez zigun bialdu. Neri bata ta beste. Nik esan nun, hamen ez ez, aurrera segitzeko nik hemen... Eta utzi ein nun. Eta Lazkaotik urte bat ein nun, kurso bat ein nun eta ya utzi.

2. Jaunartzea egiteko, dotrina derrigorrezkoa

- **Erref:** ORD-031/003
- **Iraupena:** 0:02:18. **Hasi:** 00:03:14. **Bukatu:** 00:05:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak

Laburpena:

<p>Urkian eskolara sartu eta lehenengo Cara al Sol abestu behar izaten zuten. Itsasondoko apaiza joaten zen auzora eta dotrinako lezioa hark hartzen zien. Jaunartzea egiteko derrigorra zen dotrina jakitea.</p>

Transkripzioa

-Eta esan dezun Urkin ibili zinela erderaz ikasten da hola. Ze ikasten

zendun?

-Bueno guk ein gendun Estudios Primarios esaten zana. Atara gendun eta Donostira jun da ein gendun esamiñen bat.

-Baiña ze ikasten zan, Matematikak eta Gramatika eta holako gauzak?

-Bai, bai.

-Matematikan zerak, lau reglak, eta gramatika're bai.

-Euskeraz hitz egiterik bazenduen, kastigorik eta izaten zenduen?

-Bueno. Bai, bai, izaten holako zera bat eta bueno. Aurrena, aurren-aurrenetik behintzat, aurreneko urtetan behintzat 'Cara al Sol' ere kantatzen gendun.

-Hori zer zan, derrigorra?

-Bai, bai. Aurreneko zera, e, aurreneko zera.

-Eskolan sartu eta 'Cara al Sol' kantatzera?

-Bai, bai. Aurreneko zera behintzat hori akordatzan naiz nola zeratzen gendun.

-Eta kastigorik jartzen zizuen euskeraz egiten bazenuten, edo ez zenuten batere egiten?

-Ez, ez. Euskeraz eitten gendun guk, bai bai, baiño ez. Etzan eoten, hainbesteko kastiguik etzan eoten.

-Eta dotriñarik edo ematen zenduen?

-Bai, bai, dotriña, juten zan, ermitta bertan dao, juten zan ba Isasondotik apaize juten zan. Bueno, harek e, eskolan normalen ematen tzan zea, dotrinako zea, baiño gero urteen zera apaize juten zan eta hartzen zizun urteko ze eitten zendun edo ze zeatzen zendun harek ematen zizun bere berekdito edo zera.

-Eta dotriña horrek zertako balio izaten zuen?

-Bueno. Sei urtekin edo hola komunioa eitten zan, komunio txikia esaten tzana, ta gero hamar-hamabi urtekin gero komunio haundie. Oaiñ ezta hori zeatzen, baiño leheo eiñ eiten tzien. Aurrena komunio txikie sei-zazpi urtekin, eta gero hamabi-hamahiru edo hola urte hoikin eitten tzan komunio haundie esaten zana. Eztakit ze eitten zon harrek, baiño ze zea zeuken, baiño garai hartan eitten tzan hori.

3. Lazkaoko fraideetan ikasten

- **Erref:** ORD-031/005
- **Iraupena:** 0:01:41. **Hasi:** 00:06:19. **Bukatu:** 00:08:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Fraideak

Laburpena:

<p>Lazkaoko fraideetan batxilergoa ikasi zuen. Fraideak euskaldunak ziren. Ikasi eta baratzeko lanak egiten zituen, izan ere, bertan jan eta lo egiten zuen, ez zen etxera joaten. Ikasturte bat egin eta etxera bueltatu zen, baserriko lanetara.</p>

Transkripzioa

-Urkitik Lazkaora pasatu ziñenean, zer zan, oso diferentea?

-Bueno, diferentea-diferentea, bai beti eitten zon bere zea bat.

-Baiña han ze ikasten zendun Lazkaoko frailletan?

-Ba han batxillerra, batxillerra. Bai, diferente zan porke...

-Eta ofizion bat ikasten arittu zinen?

-Ez, ez. Batxillerra, batxillerra.
 -Eta fraillek ematen zizueten eskola?
 -Bai.
 -Eta zer ziren, hemengoak fraillek?
 -Bueno, frailleek zeren, bat Alegrikoa, Alegrikok bazeren, Azkoitikoa're bai, eta gero Ataungok'e bazeren.
 -Lazkaon ikasten ari ziñen bitartean, lo eta dena bertan?
 -Bai. Interno bezela egon nitzen ni.
 -Eta zer izaten zan, eskola eta aparte lanen bat egin behar?
 -Ez, bueno. Gero izaten zan larunbatetan eta hola baratzen-ta zeran; bai lana izaten zan baratzen-ta.
 -Eta etxera ez ziñen batere juten asteburutan ere?
 -Ez, ez. Ni aurreneko zeran jun nintzenen Eguarritan, eta gero.., gero ez dakit, ekaina arte edo Eguarritako bueltatik, edo Aste Santun ez dakit; baiño ez det uste Aste Santun jun nintzenik; haik eta ekaiñe arte bertan.
 -Zenbat denbora ein zendun han?
 -Urtebete. Kurso bat. Kurso bat bakarrik.

4. Gazta egin eta kalera saldu

- **Erref:** ORD-031/006
- **Iraupena:** 0:03:59. **Hasi:** 00:08:00. **Bukatu:** 00:11:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Baserrria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Baserrria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

<p>Hamaika anai-arreba zituen. Baserrian behiak, idiak, txekorrak, zaldiak, etab. zituzten. Esnea kalera saltzen zuten. Gazta egin eta azokara saltzen zuten. Gazta nola egiten den azaltzen du. Gaztak gordetzeko toki berezia zuten eta prentsa etxean egin izaten zen.</p>

Transkripzioa

-Eta gero handik?
 -Bueno, handik atzea baserrira. Eta baserrin, esaten dizut, etxeko lanak ein da zean, ba anaie soldau zan zarrena eta ordun pues neroni aitte zanakin eta gehientsuna han ibiltzen nintzena, eta bueno.
 -Esan dezu zenbat anai-arreba ziñetela?
 -Hamaika. Oaindik hamaika gea.
 -Mordoa, e.
 -Bai.
 -Eta baserrin zer zeukazuen, ganadue?
 -Bai.
 -Zer ganadu zeukazuen?
 -Guren egongo zien hamasei bat behi ta beste idi pare; txekorrak egongo zien zortzi-hamar bat. Behorra, zaldie ta zean, bi edo hiru kaballerie egoten tzien; hoikin izaten zan hango zera.
 -Martxa.
 -Martxea.
 -Eta ardirik eta bazeukazuen?
 -Ardiik ez. Guren ez zan eoten ardiik.
 -Behiak eta bai.

-Bai, behiek eta bai.

-Eta esnea kalera saltzen zenduen?

-Bueno, bai. Kalera. Gero hasi giñen Gurelesai ematen'e, baiño ordun Gurelesak'e zea haundie ein zon. Ez zon erditan paatzen, batzutan zean, oso gaizki, ordun bolara hartan. Nik ez dakit hasi berrie zan baiño berealditako zeak eman zittun, disgustok eman zittun porke eaman eta erditan ez dizu paatzen. Eta gero hasi giñen ba gazta eitten, bertan etxen gazta, behi-gazta eitten gendun eta bueno asteaizkenetan hemen ferien saltzen zan.

-Zeiñek egiten zuen behi-gazta?

-Amak eta. Ni're ibiltzen nitzen, bai. Tartetan neri're tokatzen [zitzaidan].

-Eta gazta nola egiten zenduten esplikaiko zenduke?

-Gazta. Esnea biltzen dezu, zea batea jartzen dezu, balde zea baten, gazure, zera, gatzagie botatzen diozu eta hue pixka bat zeatzen danen, gero mozten dezu, puxkataka jartzen dezu eta hure ba bere ontzi zera baten hue jartzen dezu han, eta gero eskuz aurrena estutzen dezu, bere zea ematen diezu forma bat eskuz eta gero ia prensara sartzen dezu. Gero prensa hortan ba, gero ia aldi bateratakon jartzen dezu bere zea baten, estanteri baten o "lo que sea".

-Bazeukazuen toki bereziren bat gazta gordetzeko?

-Bai, bazeren, estanterie ta zean-ta baldek eta zerak eta horik ia bazeren. Prensa ez gaur egunetakoa bezela baiño ordun bazeren ba kontrapixuk eta han bertan eindako zea batzuk.

-Etxean egindakoak?

-Bai, bai.

-Eta gazta keetu egiten zenduen?

-Bai, bai. Kea ematen zitzaion. Hola zea leku bat, txoko bat bazeon eta han keakin etxeko zea baten, txoko baten.

-Eta gaztak kalean saltzen zittuzuen?

-Ez, ferian. Bai, ferin.

-Eta behar izaten zan zeoze gaur egunean etiketak bezala?

-Ez, ez.

-Ez zitzaion pasatzen iñungo...

-Ez, ez. Gazta normala jeixten zan, batzuk kea emandakoa bestea eman bekoa, batzuk berrixeko, beste batzuk zartxeko, bai, ezta... Behi gazta jeneralen berrie izaten zan, ez zan izaten, gehienerako ere sei hillabete? Ez, gutxigo. Hiru bat hillabete edo. Gazta jeneralen gazta berrie ibiltzen zan.

5. Labesuan ogia egiten zuten

- **Erref:** ORD-031/007
- **Iraupena:** 0:01:46. **Hasi:** 00:11:59. **Bukatu:** 00:13:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Garia

Laburpena:

<p>Ogia labesuan egiten zuten, etxe ondoan zuten borda batean. Garia etxean egiten zuten eta Aramako errotara eramaten zuten. Zaldia hartuta jaisten ziren oinez errotara eta zakuko hainbesteko bat kentzen zien.</p>

Transkripzioa

-Eta ogirik eta etxean egiten zenuten?

-Bai. Bai, bazeon labe bat eta. Astero.
 -Ze labe izaten zan, labesue?
 -Bai bai. Labe, etxe, baseritik kanpora zeuken zea bat, borda bat, eta han tzeon einda ba labea bere zeakin ladrillu refraktario zea batzukin inda, ta han sue eitten zendun, egurren sue, da hue zeatzen zanen ba sartzen gendun, laben sartzen zendun ogie ta hasteko ogie han itten zan, garie jexten gendun, garie bertan eitten gendun, baserrin. Jexten gendun hemen Isasondon, Ibares edo, Aramako...
 -Errota?
 -Bai, erota. Hor jexten gendun eta gero iriñe gora igotzen gendun.
 -Jezten zinetenean astoarekin?
 -Bai bai. Asto haundie edo zea bai. Betik kaballerikin jexten gendun.
 -Eta errotan hainbestekon bat utzi behar izaten zan pagatzeko edo?
 -Ez, haiek [gu beste] zeatzen zuen, honenbeste zakuko edo zeako edo honenbeste zeatzen zuen. Eta gero askotan ogie bertatik ogie're igotzen gendun, bertan ogie eitten zuen. Ta ordun nahiz ta iriñe eaman ba horra behera jetxitakon ogie beti zeeze eamaten zan.
 -Ogirik saldu ez?
 -Ez, etxeako, etxeako. Halare nahikoa askotan etzan izaten, e. Hamaika senide, aitta-amak eta aitton-amonak. Osea ke pentsau.

6. Sagar-motak; sagardoa nola egin

- **Erref:** ORD-031/008
- **Iraupena:** 0:04:10. **Hasi:** 00:13:45. **Bukatu:** 00:17:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Sagardogintza
- Baserria » Baserriko lanak » Sagarra, sagastiak

Laburpena:

<p>Baratzzea bazuten eta fruitu arbolak ere bai. Sagardoa egiten zuten, umetan artean dolarerik ez zutenean auzoko baserri batera joaten ziren sagardoa egitera, baina gerora etxean jarri zuten dolarea. Sagardoa nola egiten zuten azaltzen du. Sagardoa egiteko erabiltzen zuten sagarra eta bestelako sagar-motak eta beraien ezaugarriak aipatzen ditu. Sagarra urri aldera jasotzen zuten eta eskuz astintzen zuten.</p>

Transkripzioa

-Baratzako lanetan eta aritzen zineten?
 -Bai, bai. Baratzan etxeako eta bueno, feria ere, feriako jeixten zan.
 -Fruta-arbolarik eta hola bai?
 -Bai. Sagarra ta keizak eta.
 -Sagardorik egiten zenuten?
 -Bai, urtero eitten gendun. Gaur'e [egiten de] baserrin sagardoa.
 -Egiten dezu?
 -Bai.
 -Eta tolarea ta zer zeuzkazuen, bertan?
 -Bertan, bai. Lehen ez. Lehen, oain dala, zenbat esango dizut ba, gu umek giñela geron etxan etzeon eta beste baserri batera jeixten giñen. Baiño nik hamar urte nittuenerako ia tolarea bazeon ia. Bai etxea erdie zati bat erori ein zitzaigun, baserrie, ta ordun obra ibilli zienen aprobetxau zuen eta ordun tolarea ein tzuen.
 -Nola egiten zan sagardoa?

-Sagardoa ba, makiña bat zeon jotzeko zea, ba eskuz eman behar zitzaion. Bi lagunek, askotan ba gu umek, bi lagunekin'e eziñen, porke sagarra geza baldin bada biguntxoa da, baiño errezilla edo kokote sagarra edo tokatzen zitzaizunen gu bezalako umek ordun makinari bueltak ezin zion eman. Eta bakizu, askotan aitte zanak edo besta batek lagundu ta han ibiltzen giñen. Porke ia manibela're haundie zeuken eta gero altura're etzan iristen [...]. Eta ordun eziñen beti. Baiño akordatzen naiz sagarra nola bertan jotzen gendun makinakin. Eta gero ba estutzeako're berdin. Estutzeko're zeuken ba ardatza bat; ardatza bat zeuken eta harekin karraka bat bezela eitten tzun, eta han jartzen zunen ba karraka horrekin ba horrekin estutzen zan zean eta hola kentzen zitzaion.

-Eta sagardoa egiteko zer sagar erabiltzen zenduen?

-Txori sagarra, eta errezilla eta hok'e aurrena gaiña biltzen gendun erregea, errege-sagarra, errezile... Hok. Ahal zan guzie gaiña biltzen gendun. Gaiña, ganbara(r)ako, gaiñetik. Eskuz. Ta ia gero geratzen zana dana ba sagardotarako.

-Eta sagar batetik bestera aldea badago sagardoa egiteko? Zein izaten da onena?

-Bueno. Errezille ezta.., gogorra da eta ezta sagardo zea itteko zumo oso gutxi du. Ta txori-sagarra're ezta..., dauke oso..., sagardo gorrie ataratzen du txori-sagarrak. Hor badare txalaka ta bazien sagarrak zeagok, este, sagardotako hobek. Errege sagarra, beste..., bazien andramari sagarra, goikoetxea sagarra, hola gorri zea batzuk sagardotarako hobek zienak. Errezille, tarten batzuk nahasteko balio du. Baiño berakin eitteko oso..., baiño oso mikatza da, oso fuertea da.

-Eta ze garaitan biltzen zenduen sagarra?

-Urri aldera, urrin, bai.

-Bazeukazuen sistemaren bat sagarra biltzeko?

-Ez, ez. Eskukin, eskukin. Dena eskuz.

-Makinan batekin jota ez. Astindu eta...

-Astindu eta gero lurren bildu. Aurrena, esateizut; gazie zean ganbararako erregea eta errezilla, hoi dana ganbararako dana biltzen gendun, ahal zan guzie. Gero lurren zeona eta gero puntatan geratzen zana ba astindu ta haik danak sagardotarako.

-Sagardoa sagarrarekin bakarrik egiten zenuten ala zeozer botatzen zitzaion?

-Ez, ez. Sagarrakin bakarrik.

7. Otorduetan txerrikia nagusi

- **Erref:** ORD-031/009
- **Iraupena:** 0:01:34. **Hasi:** 00:17:55. **Bukatu:** 00:19:29
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

Eguneroko otorduetan sagardoa eta ura edaten zuten. Etxean bazituzten sagardo upelak. Jateko nagusia potajea eta txerrikia izaten ziren. Urtean bi txerri hiltzen zituzten eta baita txahalen bat ere. Hori bai, ezkutuan. Txerria hiltzea libre zen, baina txahalik hiltzerik ez zegoen.

Transkripzioa

- Eta otordutan ze ohitura zenuten? Sagardoa edaten zan?
- Bai. Etxen sagardoa. Ardoik ez zan ordun esistitu're eitten, e. Ude ta sagardoa. Sagardo-tenporadan sagardoa, sagardoa zeon arte.
- Barrikarik eta bazeon etxean sagardotarako?
- Bai, bai. Bi edo hiru barrika beti egoten zien.
- Eguneroko otordutan zer jaten zan?
- Jolin jan? Ba potajea eta gero txerrikie. Han bertan txerrik hiltzen zien eta txerriki gauzea.
- Etxean txerria izaten zenduen?
- Bai, bai.
- Urtean zenbat txerri hiltzen zenduen?
- Ba bi bai. Eta askotan ixkutuka txahalaren bat ere bai. Ordun ez zeon.
- Ez zuen uzten?
- Ez, ez. Ordun guardia zibill pareja juten zan, betik rebisioa itten zuen. Guk askotan holaxe gauen ganbaran hil da [asko ixkutun]. Bai, bai, txahalik eta hola lehen ez zeon hiltzeik. Txerrie bai, txerriekatik ez zuen zeatzen, baiño txahala ta hoi ez zizuen ametitzen baserrin.
- Zer egiten zuten, multan bat jarri?
- Jolin, multa. Ez dakit ze ingo zuen, gu arten umek giñen ta zea, baiño nik baakit ezkutuka txahala hiltzen gendula bai.
- Zeiñek hiltzen zun, aittek?
- Aittek, bai.

8. Txerri-hiltzea eta honen inguruko ohiturak

- **Erref:** ORD-031/010
- **Iraupena:** 0:02:25. **Hasi:** 00:19:29. **Bukatu:** 00:21:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

<p>Txerria hiltzeko egurrez egindako mahai berezi bat izaten zen; nolakoa zen azaltzen du. Txerriak askotan ihes egin zien. Odolkiak eta txorizoak amak egiten zituen eta ohitura handia zegoen auzokoei eta medikuei edo apaizei eramateko. Txerrikia eta haragia gatza eman eta harrizko depositu batean gordetzen zituzten.</p>

Transkripzioa

- Eta txerria hiltzen zenean zer izaten zan auzolanean bezela edo etxeakoak bakarrik?
- Ba ez. Eusteko ta askotan aurrenekotan, gu umek giñenen zean kanpokok etortzen tzien auzolan bezela, baiño gero atzenaldera ez, atzenaldera ia etxekokin zeatzen giñen.
- Nun jartzen zan txerria hiltzeko?
- Egoten tzan, txerrintzako bere mahi espeziala egoten tzan. Lau egurrekin einda egoten tzan, e, baiño. Mahie zan bi zeatan ba erdin sakonago zeuken. Lau hankakin, bi ohol, baiño etzien [uzten zeatzen] zan hola puxkat, bai. Geo zeatzeko ere, etzanda txerrie eukitzeko eta daneako enkaje harrek ba eutsi eitten tzion zera.

-Sekula txerriak alde egin edo?
 -Bueno, askotan alde ein, askotan atzetik buelta billa jun behar. Bai.
 -Odolkirik eta txorixorik egiten zenduen etxean?
 -Bai, bai.
 -Zeinek egiten zituen?
 -Amak.
 -Eta bezenduen ohiturar txorixoak eta odolkiak egindakoan auzora partitzekoe ta?
 -Bai, bai. Apaizei eta medikuei eta hori denai, hori denentzako zeatu behar zan.
 -Hori zer zan, obligazio bat bezela?
 -Obligazioa ez baiño usuario bat, usuario bat. Hue ezpazan ematen gaiñea eztakit, pekatue ingo bezendu bezela, e. Bai, medikuai, sekretarioi, apaizei..., hoik ia izaten zien fijo.
 -Eta txerria hiltzen zenduenean, haragia, urdaia eta gauzak nun mantentzen zituzuen?
 -Ba gatzakin. Depositu bat zeon, harrikin, harriko zea depositu zea bat, eta horik gatzakin jartzen zien, gatzakin. Aurrena jartzen zendun gatzak, jartzen zendun igual bi o hiru zea, este, puskak, txarri hankak edo besok edo lo ke sea, eta geo berriz'e kubritzen zendun gatzakin. Berriz'e. Lodin zea baten. Gero berriz'e beste kapa bat jartzen zan; eta hola ba...
 -Hola mantentzen zan?
 -Hola mantentzen zan. Eta gero gaiñen tapatzeko ba jartzen zan pixu batzuk, harrikin o bat o beste. Hola zeatzen zien.

9. Txerrikia lehertzeko piper-hautsa eman

- **Erref:** ORD-031/011
- **Iraupena:** 0:00:31. **Hasi:** 00:21:54. **Bukatu:** 00:22:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Txerrikia kutxatik ateratakoan piper-hautsa eman eta lehortzen jartzen zen zintzilika.

Transkripzioa

-Pipar-hautsa ta ematen zitzaien?
 -Gero. Gatzak eta gero. Gero ia sekatzeko zean. Gero ataatzen zendunen, ordun ematen zion piper-hautsakin da zean, hua jartzen zan eta gero zintzilika ba sekatzeko. Txorixok eta hoik'e bai, guk txorixok eta hoik'e ba bere zea baten, makilla batetan ba han egoten zien zintzilika.

10. Azokara gaztainak saltzera

- **Erref:** ORD-031/014
- **Iraupena:** 0:01:28. **Hasi:** 00:24:52. **Bukatu:** 00:26:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserrria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:

Gaztaina garaian, 600 kilo inguru azokara saltzera eramandako egunak izaten zituzten eta askotan saldu gabe atzera etxera eraman behar izaten zituzten.

11. Otorduetako jatekoa

- **Erref:** ORD-031/015
- **Iraupena:** 0:00:52. **Hasi:** 00:26:20. **Bukatu:** 00:27:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Gaztainak danbolinean erreta eta egosita ere jaten zituzten. Taloa egunero jaten zuten, txerrikiarekin edo esnetan bustita.

12. Azoka egunez; idi-probak

- **Erref:** ORD-031/016
- **Iraupena:** 0:04:01. **Hasi:** 00:27:12. **Bukatu:** 00:31:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak
- Baserría » Baserriko lanak » Herrira saltzera, eroztera
- Aisia » Kirola » Herri-kirolak
- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:

<p>Ordiziako azokara ganadu asko eramaten zen saltzeko. Nafarroatik ere joaten ziren saltzaileak. Azokara jaisten zirenean, okindegitik ogia eramaten zuten. Kanean sardina eta antxoa saltzaileak ibiltzen ziren. Azoka egun osoan egoten zen eta pilotaleku ondoan idi-probak egiten ziren.</p>

13. Hileko soldata amari entregatu behar

- **Erref:** ORD-031/017
- **Iraupena:** 0:03:47. **Hasi:** 00:31:13. **Bukatu:** 00:35:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak
- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak

Laburpena:

<p>15 urterekin igeltseritza lanetan hasi zen Arruaberrena eraikuntza lantegian eta gero gurasoen tabernan laguntzen aritu zen. Tabernaren izena aipatzen du. 16 urterekin hasita Gaztainaga galdara lantegian aritu zen lanean zazpi urtez. Nola lan egiten zuten azaltzen du. Asteburuetan ere lan egiten zuten hasieran eta soldata astean 500 pezeta inguru izaten zen. Ezkondu artean amari entregatu behar izaten zion soldata.</p>

14. Tabernako kontuak eta ohiturak

- **Erref:** ORD-031/018
- **Iraupena:** 0:01:54. **Hasi:** 00:35:00. **Bukatu:** 00:36:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:

Lanean ari zenean gurasoen taberna gainean pisua zuten eta bertan bizi zen. Taberna goizean goiz irekitzen zuen amak trenean joan-etorrian zebiltzanei gosariak emateko. Txikiteorako ohitura handia zegoen eta goizetik hasita anisa eta koka edaten zutenak asko ziren.

15. Lagunartean, txikiteoa eta zinema

- **Erref:** ORD-031/020
- **Iraupena:** 0:01:58. **Hasi:** 00:37:29. **Bukatu:** 00:39:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak
- Aisia » Kultura » Zinema

Laburpena:

Lagunak Ordiziakoak zituen eta txikiteoa goizez eta arratsaldean egiten zuten. Basoerdiak 10 zentimo balio zuen. Asteburuetan kartetan aritzen ziren tabernan. Etxezarreta zinemara ere joaten ziren. Pelikulak erdaraz izaten ziren eta askotan subtitulatuak izaten ziren.

16. Euskara irakasten; "Amesbide" dantza-taldea

- **Erref:** ORD-031/021
- **Iraupena:** 0:02:33. **Hasi:** 00:39:27. **Bukatu:** 00:42:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolaz aparteko ikasketak
- Euskara » Euskararen egoera
- Aisia » Kultura » Dantza

Laburpena:

<p>Ordiziako kalean gaztelaniaz gehiago hitz egiten zen. Juanek euskarazko gau-eskola eman zien soldadutzara joan aurretik Ordiziako lagun-talde bati San Jose ikastetxean. Ez zeukan ikasketarik, baina euskararen aldeko lanetan laguntzen aritu zen. "Amesbide" dantza taldean ere ibili zen.</p>

17. "Amesbide" dantza-taldeko partaide

- **Erref:** ORD-031/022
- **Iraupena:** 0:00:43. **Hasi:** 00:42:00. **Bukatu:** 00:42:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Dantza

Laburpena:

"Amesbidea" dantza-taldeko irakaslea Alegiakoa zen. Herrietako festetara joaten ziren dantzara.

18. Soldadutzara Madrilera

- **Erref:** ORD-031/023
- **Iraupena:** 0:03:49. **Hasi:** 00:42:43. **Bukatu:** 00:46:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza

Laburpena:

<p>21 urterekin Madrilera joan zen soldadutzara. Urtebete egin zuen bertan eta lagun euskaldunak izan zituen. Eskola politeknikoan langile berriei irakasten aritzen zen. Hileko soldata jasotzera joaten ez zirenei zigorra jartzen zieten. Kalabozoan behin sartu zuten 4 egunez. Soldadutzan ez zuen goserik pasa.</p>

19. Soldadutzan gertatua

- **Erref:** ORD-031/025
- **Iraupena:** 0:01:15. **Hasi:** 00:50:12. **Bukatu:** 00:51:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza

Laburpena:

<p>Soldadutzako lagun batekin gertatutako pasadizoa kontatzen du. Oinez eta metroan ibiltzen ziren Madrilen.</p>

Transkripzioa

- Porke nik anekdota bat badauket. Hauntza, ni han neon, ta nere hurrungo errenplazua jun zan Gernikako bat. Ta hua ibiltzen zan, ehuneko gizon proba o ibiltzen zan hua, ehun ta gehio kiloko zea zan. Eta hue ba txofer, jenealan txofer jarri behar zuela. Ba Madrid nik ez nun ezautzen, ta kotxekin ibiltzeko are oindio gutxio. Eta hauxen, hue hauntza aillau zan, bakarren bat aber ezautzen zun, ta nere izena eman zun. Ni, hoixe, bi eunen, bi eunen ibili giñen, ta nei ezautzen zilla atea zan. Komandantek nei hots ein zin, ta joe, "aber!" Madriden eakusteko hari kalek. Kalek, neonek ez nekiñak. Hala, atea giñan biok oiñez, ta geo bueltan etortzeko komerik kuartelea.
- Galdu, geo!
- Kuartelea etortzeko buelta. Geo eman zien milkinientos ordun seata, milkinientosko haundi hoietako bat...
- Beak utzi zizuen kotxea?
- Ez, ez, gu oiñez jun giñen aurren egunen. Baiño geo beai eman zien, ta jenealakin, harekin ibiltzen zan. Esaten dizut, komerik e? Madriden.
- Zeatikan bestela Madriden metrotaz aparte, oiñez ibiliko ziñaten ez?
- Oiñez.

- Zeatik bizikletaik oo...?
- Ez, ez, oiñez o metron.

20. Erdarazko irratsaioak

- **Erref:** ORD-031/027
- **Iraupena:** 0:01:17. **Hasi:** 00:54:23. **Bukatu:** 00:55:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Aparatuak, objektuak
- Kultura » Aisia » Hedabideak » Irratia

Laburpena:

<p>Arropak labaderoan garbitzen zituzten auzoko baserri ezberdinetakoek. Auzoan telefono bat zuten denentzat. Irratia ezagutu zuen etxean eta erdarazko irratsaioak entzuten zituzten; aipatu egiten ditu.</p>

21. Etxerako bidea 1975ean egin zutenekoa

- **Erref:** ORD-031/028
- **Iraupena:** 0:02:10. **Hasi:** 00:55:40. **Bukatu:** 00:57:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Juanen etxerako bidea 1975-1976 inguruan egin zuten auzokoen artean. Anekdotak bat kontatzen du. Ez zuten diru-laguntzarik jasotzen.

22. Gurutzeak ateetan, tximisten aurka

- **Erref:** ORD-031/030
- **Iraupena:** 0:03:00. **Hasi:** 00:58:00. **Bukatu:** 01:01:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak

Laburpena:

<p>Urkia auzoan meza igandero izaten zen; Hernialdeko apaiza egon zen bertan. Konfesatzera hilen behin joaten ziren. Etxean egunero errezatzen zuten arrosarioa iluntzetan, negu garaian arta zuritzeko garaian. Erramu hostoz gurutzeak egiten ziren etxean tximistarik izan ez zedin eta lur-sailetan eta etxeko ateetan jartzen ziren.</p>

23. Osasuna zaintzeko moduak

- **Erref:** ORD-032/001
- **Iraupena:** 0:02:34. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:02:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Osasun-zentroak
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Jaiotzak
- Natura » Meteorologia
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna

Laburpena:

Amak egiten zituen etxerako botika batzuk aipatzen ditu, eta zertarako erabiltzen ziren azaltzen du. Gaixotuz gero, medikua etxera joaten zen. Zein ziren medikuak aipatzen du. Gertueneko ospitalea Donostian zegoen. Anbulantziarik ez zegoen. Haurdun zeudenek etxean izaten zituzten umeak.

24. Urkiko festak

- **Erref:** ORD-032/002
- **Iraupena:** 0:01:25. **Hasi:** 00:02:34. **Bukatu:** 00:03:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Herri-kirolak
- Aisia » Jai-giroa » Auzoko ospakizunak
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:

<p>Urkiko festak noiz izaten ziren aipatzen du. Taberna egoten zen. Musika eta erroskilazalea izaten ziren han. Herri-kirol gutxi egoten zen: pilota-partiduak eta bertakoren bat aizkorarekin erakustaldia egiten.</p>

25. Erromeriak eta giroa

- **Erref:** ORD-032/003
- **Iraupena:** 0:01:02. **Hasi:** 00:03:59. **Bukatu:** 00:05:01
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:

Erromeria arratsaldetik iluntzera arte. Dantza lotua debekatuta zegoen garaia ezagutu zuen. Ez zegoen zigorrik, apaizak errietaren bat egiten zuen bakarrik.

26. Erromerietan dantzan

- **Erref:** ORD-032/004
- **Iraupena:** 0:01:01. **Hasi:** 00:05:01. **Bukatu:** 00:06:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

Erromeria iluntzean bukatzen zen. Dantza egiteagatik ez zuten ordaintzen, baina borondatea emateko kutxa bat bazegoen.

27. Ordiziako festetako karrozak

- **Erref:** ORD-032/005
- **Iraupena:** 0:01:16. **Hasi:** 00:06:02. **Bukatu:** 00:07:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak

Laburpena:

<p>Ordiziako festetaz hitz egiten du. Karrozak egiteagatik, ordaindu egiten zizuten. Nola egiten zituzten karrozak, eta diru harekin zer egiten zuten.</p>

28. Kuadrillako ohiturak festetan

- **Erref:** ORD-032/006
- **Iraupena:** 0:01:20. **Hasi:** 00:07:18. **Bukatu:** 00:08:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak

Laburpena:

<p>Kuadrillan 30 urtean atera izan dira herriko festetan. Zer janzkera izaten zuten kuadrillan azaltzen du. Non bazkaltzen zuten. Egun hartako musikaz, bandaz, hitz egiten du.</p>

29. Puntako kirolariak Ordizian

- **Erref:** ORD-032/008
- **Iraupena:** 0:02:29. **Hasi:** 00:09:33. **Bukatu:** 00:12:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Futbola
- Aisia » Kirola » Txirrindularitza
- Aisia » Kirola » Boxeoa

Laburpena:

Santiago eguneko txirrindulari proba aspaldikoa dela dio. Zer-nola aldatu den denborarekin azaltzen du. Tourraren ondorioz, asko galdu duela esaten du. Espainiako boxeolari onenak ere Ordizian egiten zituzten borrokak. Ordizian bazegoen futbol-taldea "Ordizia/Villafranca Unión Club". Pikea egoten zen Beasainekin lehen, baina gaur egun ez.

30. Ordiziako industria

- **Erref:** ORD-032/010
- **Iraupena:** 0:00:44. **Hasi:** 00:12:20. **Bukatu:** 00:13:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Goierriko lantegiak
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:

Ordiziako industriak aipatzen ditu: arotz-tailerrak, inmobiliariara dedikatutakoak, kaldereriak... CAFi buruzko aipamena egiten du.

31. Emaztea ezagutu zueneko eta ezkontzako kontuak

- **Erref:** ORD-032/011
- **Iraupena:** 0:01:23. **Hasi:** 00:13:04. **Bukatu:** 00:14:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:

<p>Ordizian ezkondu zen, Ordiziako emakume batekin. Lagunartean ezagutu zuen. Orduko bodak gaurkoak bezalakoak zirela dio: 150 bat lagun izan ziren, eta Martinezenean egin zuten banketea. Eztei-bidaia Espainian zehar egin zuten.</p>

32. Autoa eta gidabaimena

- **Erref:** ORD-032/012
- **Iraupena:** 0:01:23. **Hasi:** 00:14:27. **Bukatu:** 00:15:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autoak

Laburpena:

Autoa 23 urterekin erosi zuen lehenengo aldiz. Izandako kotxeak aipatzen ditu. Gidabaimena orain bezala ateratzen zen. Autoak ez ziren merkeak izaten. Bizikletaz baino, nahiago du oinez ibili.

33. Bertsoak familian eta herrian

- **Erref:** ORD-032/014
- **Iraupena:** 0:01:48. **Hasi:** 00:16:58. **Bukatu:** 00:18:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Irakurtzea
- Aisia » Kultura » Bertsolaritza

Laburpena:

Osaba bat eta lehengusu batzuk ibiltzen ziren bertsotan, baina bera ez. Osabari buruz hitz egiten du. Ordiziako tabernetan bertsotan ibiltzeko ohitura gutxi zegoen. Klean saltzen ziren bertso-liburuxkak.

34. Kantu-eskean ibiltzen zirenekoa

- **Erref:** ORD-032/015
- **Iraupena:** 0:01:44. **Hasi:** 00:18:46. **Bukatu:** 00:20:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Ohiturak eta sinesmenak

Laburpena:

Urtero ateratzen ziren kantu-eskean. Umetan baserrietatik; eta gaztaroan, gauetz, Urkian, eta mendian. Zer abesten zuten aipatzen du. Santa-eskean gutxi atera izan da. Nola ateratzen ziren azaltzen du. Dirurik ez zuten askorik ateratzen.

35. Nola antolatzen ziren 11 anai-arreba etxean

- **Erref:** ORD-032/019
- **Iraupena:** 0:02:04. **Hasi:** 00:22:27. **Bukatu:** 00:24:31
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

11 anai-arreben artean, arropa bata besteari pasatzen joaten ziren. Etxe handia zuten. Ukuilua sukalde ondoan zegoen. Koltxoak nolakoak ziren, eta nola garbitzen ziren azaltzen du. Ohe bakoitzean bi lagunek-edo egiten zuten lo.

Transkripzioa

- Eta erropak nundik eosten zittuzuen normalen?
- Bueno, gutti, amak amak eamaten zittunak. Gure erropak...
- Hamaika senide izanda, alkarrena txandatu'e bai?
- Bai, hombre, asko o gehienak. Bat besten, bat besten...
- Bestela hamaikantzako erropa berrik, ez zan izango...
- Bai, bai, ez, ez, bata bestenakin pasatuz. Nola ba?
- Eta hamaika senide izanda, ohiak'e? Ze itten zenduen, anai-arrebak elkarrekin lo?
- Baita, baita, bai, bai.
- Zer zenduen etxe haundie?
- Bai, bai, etxe, etxek izango dittu larehun metro kuadratu zean hiru bizitzan.
- Hiru pixu?
- Hiru pixu.
- Eta ikuillue nun izaten zan, lehenengo...?
- Lehenengon.
- Lehenengo izaten zan? Sukalde ondori o?
- Bai, bai.

- Ta orduko ohiak...
- Jolin, ohiak...
- Ta koltxoiak, nolakok izaten zian?
- Koltxoiak? Ardi-ilekin, o beste batzuk izaten zien arto...
- Malutakin eindakoak?
- Bai, arto zeakin eindakok...
- Arto-azalakin eindakoak?
- Arto-azalakin eindakok'e.
- Ta ze in ber izaten zan, astingu gero hue?
- Jolin, bai, eta hue jotzen zan makilla batzukin, hautse kentzeko, kanpoa ateatzen zendun noiz eo noiz, hola. Makillakin joz, hautse kentzen ziozun, ta atzea berriz'e barrua.
- Biguñak izango zien hoik?
- Bai, haixek biunek. Jolin. Bai, ta esaten dizut, ohia bakoitzen bi bi bi biñaka normal.
- Hamaikantzako...
- Bai, bai, bai. Esaten dizut, hamabost lagun, e? Fijo hamabost lagun. Bueno, aitzeneko zeatan, hoitxen, hamaika giñen bitarten ez? Gazteñak, gaztena nik baiño hamar urte gaztegoa da, baiño, esaten dizut, halare...
- Halare mordoa.
- Mordoa.

36. Euskaraz asko egiten da Ordizian

- **Erref:** ORD-032/020
- **Iraupena:** 0:01:56. **Hasi:** 00:24:31. **Bukatu:** 00:26:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara
- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:

Ordizian orain lehen baino euskara gehiago egiten da. Lehen oso gutxi egiten zen. Bere adineko jendeak ere euskara asko egiten du. Goierri inguruko euskararekiko alderik ez du nabari. Etxean hika egiten zuen eta du anai-arrebekin. Gurasoekiko tratuan, ordea, denek zuka. Apaizari ere zuka.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2025-12-20

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com